

Katarina Truvé:

Vid änden av en krokig stig

I entrén börjar människor samlas. Ett förväntansfullt, högtidligt mummel cirkulerar mellan väggarna, avslöjar att den här dagen är speciell. En högtidsdag - för universitetet, men framför allt för en ung, kvinnlig forskare. Katarina Truvé står redo, håller ett stadigt tag om hammaren. Idag skall hennes avhandling spikas.

TEXT: KATARINA SUNDBERG

Fem hårda slag med hammaren, sedan är det klart. Katarina får en varm applåd från kollegerna, mottar kramar och gratulationer. Någon skojar om att hon håller hammaren som ett barn, så där långt in på skaftet för att pricka rätt.

- Jag ville ju inte slå mig på tummen inför alla människor. Hur skulle det ha sett ut, skrattar hon.

Att spika upp sin avhandling på institutionens anslagstavla, eller som i det här fallet, på en trädstam i entrén, är en gammal

akademisk tradition. Senast tre veckor före disputationen skall boken offentliggöras och finnas tillgänglig för granskning.

Vi befinner oss på Sveriges lantbruksuniversitet i Uppsala, i ett lågt rött hus, där institutionen för husdjursgenetik för tillfället är inhyt. Doften av kaffe och löftet om spikårta har lockat ut professorer och doktorander ur sina rum. Fem år har gått sedan Katarina Truvé först kom hit via ekonomistudier och utlandsvistelser. Forskaren Erik Bongcam-Rudloff såg hennes potential och anställde henne som doktorand i bioinformatik för att studera ärftliga sjukdomar hos hund. Nu är hon klar. Nästan. Hon skall bara försvara avhandlingen först.

- Jag är jättenervös. Tänk om jag inte blir godkänd!

Men Katarinas handledare, Erik Bongcam-Rudloff är lugn.

- Katarina är väldigt självständig och duktig. Hon har på egen hand tagit initiativ till många forskaridéer som sedan visat sig stämma. Försvaret kommer gå alldeles utmärkt, jag kan inte tänka mig något annat, säger han.

Dagen efter, när lugnet åter har lagt sig, träffar jag Katarina i hennes övernattningslägenhet. Medan hon kokar te ser jag mig omkring i tvårummaren. I bokhyllan vittnar böckerna "Ut ur trötthet" och "Well-being" tyst om att det stundom varit jobbigt att disputerat. Där finns också tjocka genetikböcker och flera titlar av Viveca Lärn. Lägenheten är ljus och fräsch.

- Kanske är den lite onödigt stor. Men det har känts viktigt att trivas när jag är så långt ifrån min familj, säger Katarina. Resten av familjen, hennes man och tre söner, bor i ett vitt tjugotalsträhus i en liten kyrkby utanför Allingsås, dit Katarina har pendlat varje vecka. Men nu är det dags att sälja lägenheten och flytta hem. Det skall bli skönt.

Katarina är född och uppvuxen vid Vätterns strand, i Bankeryd utanför Jönköping. Både mamma och pappa var lärare och kanske är det just det som gjort henne så vetgirig och nyfiken.

- Egentligen ville jag nog bli veterinär när jag var liten. Eller kanske forskare. Men folk sa att det var tråkigt, att forskare bara gör samma sak om och om igen, skrattar hon igenkännande. För så är det ju att vara forskare. Att göra om. Att testa nya teser.

Men när det väl var dags för Katarinas karriärval var varken veterinär eller forskare i ropet. Jobben fanns inom ekonomin. Hjärtat fick ge vika för förnuftet, och istället blev det ekonomistudier vid Handelshögskolan i Göteborg. Efter examen åkte Katarina till Kalifornien för att jobba. Där blir hon störförälskad och tar med kärleken hem över Atlanten, hem till Småland.

- Kärleken är ju blind, som du vet. Vi håller ihop ännu, men kanske är det snart dags att gå skilda vägar. Vi ses inte så ofta längre, säger hon.

Katarinas första förälskelse, en gräddvit Triumph Spitfire -74 har följt henne utmed den krokiga vägen till forskningen. Från Kaliforniens heta sol, via bioinformatikprogrammet i Skövde till snöslaskiga uppsaliensiska gator. Och slasket till trots tog hon sig dit hon ville från första början, till forskningen och till djuren. Plåtkärleken står mest i garaget nu, men passionen för djur och forskning brinner ännu stark.

Katarinas engagemang har resulterat i en avhandling om ärftliga sjukdomar hos hund. Det roligaste, men också det mest krävande, har varit att försöka förstå bakgrunden till hundens olika sjukdomar, säger hon. Avhandlingen berör tre olika åkommor hos hund. Gemensamt för dem är att de alla har en motsvarighet hos människa.

"Om vi kan hitta orsaken till en ärftlig sjukdom i hundens arvs massa, kan denna kunskap hjälpa oss att förstå också hur sjukdomen uppkommer och utvecklas hos

oss människor” skriver Katarina i sin avhandling. Och visst är man en god bit på väg. I samarbete med doktorandkollegerna Maria Wilbe och Mia Olsson har Katarina varit med och identifierat genregioner som påverkar uppkomsten av både en SLE-liknade (Systemisk lupus erythematosus) sjukdom hos hundrasen Nova Scotia duck tolling retriever och en autoinflammatorisk feber hos hundar av rasen Shar Pei.

Men mest stolt är Katarina över studien kring gliom, en otäck form av hjärntumör. Erik Bongcam_Rudloff håller med.

- Gliomstudien är fantastiskt spännande. Om det visar sig att våra resultat håller även i de funktionella studierna, vilket vi har goda förhoppningar om att de gör, kan detta ha en enorm betydelse för humanmedicinen, säger han.

Gliom drabbar cirka 10 av 100 000 människor per år. Frekvensen är ungefär densamma hos hund, med undantag från

Bostonterrier, boxer och bulldog som alla är överrepresenterade i gliomstatistiken.

Katarina har genom att jämföra arvsmassan mellan gliomdrabbade och friska hundar identifierat en genregion som ökar risken att utveckla sjukdomen. Närmast väntar konfirmerande studier, efter det hoppas man kunna utveckla medicin för att hämma tumörens tillväxt. En sådan upptäckt skulle kunna rädda otaliga liv, både hos människan och hennes bästa vän.

Men nu väntar en välbehövlig semester. Vart den går? Till Kalifornien, så klart.

KORT OM: KATARINA TRUVÈ

FÖDD: 3 oktober 1964 i Bankeryd, Jönköpings län.

AKTUELL: Försvaret sin avhandling ”Bioinformatics mining for disease causing mutations using the dog as a model for human disease” den 17 oktober 2012.

FAMILJ: Maken Staffan, barnen Theodor (-95), Viktor och William (båda -98) samt hundarna Bamse (Spansk vattenhund) och Buddy (Nova Scotia duck tolling retriever).

OM FAMILJEFOTON: ”Haha, ja de är lite röriga. Jag har en tvillingsyster och ytterligare ett tvillingsyskonpar. Både jag och min syster har också fått tvillingar.”

FÖRSTA HUNDEN: ”Jag och min syster sparade själva ihop till vår första hund när vi var nio år. Sappo, en dvärgpudel.”

FRITID: Ägnas helst åt segling eller lydnadsträning med familjens hundar.